

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinque, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

Prooemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

TRACTATUS SECVNDVS

D E

VOLVNTARIO,
ET INVOLVNTARIO.

PROOEMIUM.

POST tractationē de beatitudine, agendū de actibus huma-
nis, quoniam sunt potissima media, quibus hæc beatitudo
cōparatur. Est autem his actibus commune, & veluti pri-
ma, ac generalis conditio eorum, vt à voluntate deliberata
procedant, vnde voluntarii nominantur, & ideo hanc eo-
rum conditionem in primis declaramus, in quo partim A-
ristotelem sequimur, partim deserimus. Ille enim postquam in lib. 1. *Ethic.*
de beatitudine differuit in 2. tractat. de habitibus, & virtutibus, quæ sunt
principia humanorum actuum: in 3. verò incipit agere de voluntario, & in-
voluntario. Qui vero hæc conditiones primo, ac per se reperiuntur in acti-
bus, & cognitio actuum prior est, quàm habituum, merito præit disputatio
de voluntario, quam etiam tradit Aristoteles lib. 2. *Ethicor.* ad Eudemum,
& lib. 1. *magn. moralium cap. 12.* Nyssenus lib. 5. *sua Philosophia cap. 1. 2. & 3.* Da-
masc. lib. 2. *de fide cap. 2. 9.* & Scholastici nonnulla attigerunt in 2. *dist. 29. & 25.*

DISPVATIO PRIMA.

De voluntario, & libero, eorumque comparatione.

QVAMVIS D. Thomas 1. 2. *questione*
6. solum proponat disputationem
de voluntario, mihi tamen visum
est de ratione liberæ actionis dis-
serere, tum quia nimis necessaria est
hæc ratio ad cognoscendum actum moralem.
cuius gratia tota hæc disputatio statuitur: tum
etiam quia neque ipsa ratio voluntarii perfecte
cognosci potest, nisi cum libero conferatur, non
possunt autem comparari, nisi prius singula co-
gnoscantur. Dicemus ergo an vtraque harum
rationum in humanis actibus reperiatur, &
quid, ac quotuplex sit.

SECTIO I.

Quid sit aliquid esse voluntarium.

I. Dicitur Thomas q. 6. art. 1. definit illam actio-
nem esse voluntariam, quæ est à principio intrin-
seco cum cognitione. Aristoteles autem 3. *Ethicor cap. 1.*
quem sequitur Nyssenus, & Damascenus, non-
nihil huic definitioni addere videtur. Dicit e-
nim actionem esse voluntariam, cuius principium
est in agente sciente singula, in quibus est ipse actus: id est,
cognoscente conditiones, quæ actum circun-

stant, quas appellamus circumstantias, vt hi
autores explicant. In vtraque autem definitio-
ne est difficultas, quoniam prior videtur plura
complecti, quæ non necessario sunt voluntaria,
vt assensus scientiæ est à principio intrinseco,
& procedit ex perfecta cognitione principio-
rum, & tamen ex se non est voluntarius: simili-
ter actio, quæ fit habitus, est à principio intrin-
seco, & potest esse cum cognitione obiecti talis
habitus, & tamen per se non est voluntaria, & cō-
trario verò aliqua videntur esse voluntaria, qui-
bus illa definitio non conuenit, nam si quis a-
lium occidat me vidente, & gaudente, nihil ta-
men agente, illa occisio mihi est voluntaria, &
tamē non est à principio intrinseco respectu mei
cū principium eius nō sit in me. Quæ obiectio
etiam procedit circa definitionem Aristotelis,
circa quam etiam vrget, quia non videtur esse
de ratione voluntarii cognitio circumstantiarū
omnium, tum quia aliàs in brutis, & pueris non
reperiretur voluntarium, quod est contra ipso-
citas autores: tum etiam, quia aliàs omnis a-
ctio, quæ fit cum ignorantia alicuius circumstan-
tia, non esset voluntaria, & consequenter nec
peccatum, quod est per se manifestè falsum.

Vt